

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh éi khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

• Sserbske njedželske lopjeno. •

Wudawa so kóždy šobotu w Smolerjez knihcizisčezetni w Budyščinje a płaczi šchwórtlětnje 2.— hr. s portom.

23. njedžela po šwj. Trojizy.

Sjewjenje šwj. Jana III, 11.

„Džerž, šchtož ty mašch, so by ničtó njewsať twóju křónu.“

Narodny džěń nascheje ewangelskoluthersteje zyrkwoje šawo šwjecizimy. Pšchetož jako Luther 31. oktobra w lěcže 1517 šwoje 95 thešow na durje hrodowsteje zyrkwoje we Wittenberku pšchibi, je naschu zyrkej šaložil. Wona njeje nowa zyrkej, ale přěnja šchescizijanska zyrkej, kaž běšche w cžaku japoschtolow, hdžěž je Jesuř, tón šchizowany a horjestanjeny, nasch jenicžki šrednik, pšches kotrehož Božu hnadu a šbóžnosčž dostawamy, a pokutu, wěru a šhodjenje ša nim, to, šchtož cžinicž mamy. Narodny džěń pak dyrbi byč džěń džakowanja, pokuty, modlenja a nowych šlubjenjom a jako tajki čžemny tež narodny džěń nascheje luthersteje zyrkwoje šwjecizicž. „Šhwal teho šenjesa moja duřcha, a njesapomń jeho dobrotow“, tať dyrbi džęža řěfacž. Šakřu krařnu křónu je jeho dobrotu nam wobradžila! Šadny cžlowjek a hewak ničto njemóže nam pomhacž w naschej hřěšchnej nuř. „Šchto móže cžlowjek ř wumóženju šwojeje duřche dacž?“ Dha je Bóh řo šmilil a je nam šwojeho šyna a šbóžnika a Wumóžnika wobradžil. Tón je se šwojim šwojatyň žiwjenjom a njesawinowatym, hórkim cžěřpjenjom a wumřjecžom nasche wumóženje dokonjal. „Šadny druhi grunt ničtó njemóže šaložicž, řhiba tón, kiž je šaloženy, kotřž je Jesuř Šhryřtuř.“ A tola řu druhi grunt šaložili. Šdy by řo w Lutherowym cžaku nětoho woprašchal: „šchto dha mašch cžinicž, so by šbóžny byl?“ Ach, jich wjele by wotmolwilo: „mam šwojich šwojatyň, Šětra, Šofesa, ř tym řo modlu, tym daru pšchinjeku, cži mje pola Boha šastupja; mam šwojatu Marju, kiž řa mnje řěčži, hdžž ju

wo to prošcu“. A řa pjenješy řu ludej woadcže hřěchow a špuscženje Božich šchtrašow lubjene a date. Tutón wotpad šchescizijanskeho luda wot Božeho šlowa a praweje wěry Luther, mnich klóřtra we Witemberku we šwojich piřmach, přědowanjach a špowjednej wučžbje wotkřywařche, pšchecžitwo temu we šwojich theřach wustupi. To je jeho wulka šařlužba, řo je to wšchitko jako wopacžnu wučžbu postajil, wo cžimž ničto w Božim šlowje napřbane njesteji. Tam wjele bóle řteji: „doťelž řny prawi cžinjeni pšches wěru, dha mamy pokoj ř Bohom pšches nascheho šenjesa Jesom Šhryřtu; a „prawy pať budže po šwojeje wěře živy.“ A řo mořl kóždy pravu wučžbu a puč ř šbóžnosčži pošnacž, je bibliju do němřteje řěcže pšcheložil a řhěrlušche w němřtej řěcži wudať, tať řo Boža šlužba w mačęrnej řěcži řacž móžesche. A řwěrní řerbsřž duchowni řu řo prózowali, řo řerbsřku bibliju a řerbsřte špěwařřke řniři mamy. A řo mořli džęcži řižom pravu wučžbu wukřęčž, je Luther maľ katechizmuř napřřal. Tať je nascha ewangelska zyrkej na prawym gruncže wěry po Božim šlowje šaložena a je řa wěrnosčž. Šakři Boži dar! Šaj, Luther Boži grat. Bóh je řnoma prařil řa řwoju zyrkej: budž řwěťko. Dha čžemny jemu džęža džak pšchinjesčž. A kať budže wot wšchitkich wuprajeny, kiž řo tuteje křóny wješela. A hdžž řěka: „špominaječe na wařchich wučęřjom, kiž wam Bože šlowo řu powjedali“, dha dyrbinny tež džęža na Luthera a jeho řwěrných pomoznikow ř džakom špominacž, kiž řu pod wjele prózami wobnowjenje zyrkwoje dokonjali. To njesabudž, ewangelska zyrkej! Narodny džěń pať dyrbi tež byč džěń pokuty. Na tajkim dnju řěka, do řo a wróčto hladacž, kať řny řwoje žiwjenje wjedli, řwoje pšchikřušchnosčže pšchecžitwo Bohu a cžlowjekam cžinili. Derje, šchtož móže potom

šwój wuczišćicź dom s krutoscźu,
kiž wotšwjećili ludźo šu
na dobydł samyšleni.

Šlej! woły, wowzy, hołbje šo
tam w templu pschedawaju,
a pienježni tež mēnjerjo
šwój lešny wužitk maju,
— to s hñewom Anješa rošhori,
duž w šwjatosczi šo šurowi
na tajke wobidženje.

Ščud se ščtrjow šej ščiniwšči
škót s ludom s tempła wuhna
a pschemēnjerjam šwócziwšči
jich blida šwari s runa
jich wschitkich waichnje nahrabne
a šadžerženje wobidne,
dom jeho wotšwjećaze:

Ač, s doma Wótza mojeho
dom kupny nješhotujcze!
— tak se rta kliczi šwjateho.
Duž šhrobki, polēpichujcze
nětk s čašom, ščóšne žiwjenje,
šo pschichodnemu čeknjecze
džē šudej šurowemu! —

Še šurowoscź wschał sežrala
wo Wótzowu dom jeho,
— to widžecź tam šo šjawnje da,
hdžēž Anješ wscho mjeta s njeho;
ščtož nješkušča do šwatnizy,
to njerjad je wschał wobidny,
kiž wotšwjećzi dom Boži.

Škutk wuwjedł reformaziški
je Anješ w Šerusalemje,
kiž žyrkej Božu roššchēri
na mješy juwu šemje,
hdžž wobnowjenje dokonja
raš wscheho Božoh' štworjenja
Anješ njebiežow a šemje.

Ma tónle reformazije
šo šwjedžeň pschihotujmy! —
Šiches potutu a we wērie
s čmy k šwētlu postupujmy!
Budž duchowna nom žyrkwicžka
wschēm do wutrobny štworjena,
šo šwjatniza šmy Boža! —

Nowy „wobadny porjad“ w Šafisej.

3. Wažnosć kšeseczijskeje myšle we wobadnym šarjadowanju.

Šaž šo w domje wschitko ša jeho wobštače wužije, a we
čłowškim čžele wschitke organy do mozny šupja, tak maja šo we
wobadnym žiwjenju wschitke šo hibaze mozny po duchownym
bofu k jeho wutwarjenju k wužitku ščinič. Wobada ma niz
jenož šo šarjadowacź ale tež škutkowacź. „Wot ščóždeho
w o š a d n i k a“, tak „wobadny porjad“ praji, šo woczakuje, šo
šo na žyrkwinskim žiwjenju wobdžela. Dale ma šo šadžewacź,
šo šo něchtón wot žyrkwinskeho žiwjenja nasad šđerži, dokelž
šo jemu duchowny se šadžewškom šda, abo tež žyle šwonkowneje
pschicžiny dla, dokelž s bofa wobady, daloko wot šwojeje žyrkwoje,

bydli. Š tajkich škutnych šamošow móže šo druhemu duchow-
nemu hacź wobadnemu ša jenotliwe pady (špowjedź, šhowanje)
abo tež na trajazy čžaj dacź pschipošacź. Wón ma duchow-
nemu šwój wotšhad wosjemicź, ša trajaze šastaranje psches šwon-
kowneho duchowneho pak šo domolnosć šuperintendentury
(wyschnosće) dostacź.

Šrajiło je šo hižo, šo maja šo do wobadneho šastupječ-
štw a a žyrkwineho pschedštejicžerštw a tajžy šobu po-
wocacź, kiž šu w žyrkwinskim džēle nětk džēlali. Šeho
šobustawy maja (§ 14) wobšedžbowacź, šo šnutškwone naležno-
scže s přēdka šteja — najprijedy wožiwjenje kšeseczijskeje myšle
we wobadze a pošhljenje dobrego wašchnja a porjada, šobu-
pomhanje ša žiwe wobdželenje wobadnych štawow na žyrkwinskim
žiwjenju, wošebje na kenschenjach a ša doštojne šwjeczenje nje-
džele a šwjatnyh dnjow (§ 13). Wošebje šo wupraji, šo maja
šastupjerjo niz jenož psches čžekne a kšeseczijske žiwjenje wo-
šadze dobry pschitšlad dawacź, ale tež s rošumnym wužitwanjom
wschitkich k temu šo pschihodžaznyh ščēdškwow kaž žiwe kšeseczi-
jansštw w žylej wobadze tak w šwojich šwójbných a jenotliwých
štawach špēchowacź — k temu wschemu, ščtož mohlo pocžinkam
a duškam ščhodžicź, po mozach šadžewacź.

Wošebita wažnosć je kšecź na wobadne ewangelije (šhro-
madžiny ša šbudjenje dušchow, tež psches šwonkownych přēda-
rjow), na rošpschecžeranje kšeseczijskich špišow a šopjenow,
na rošjahnjenje wo žyrkwinskich naležnosćach, na wotwobaranje
žyrkwi pschecžiwnych hibanjow, na wojowanje pschecžiwno wo-
pišštwu, nješočžiwosćzi a šebicžiwosćzi, kiž štowarščenje ššahy
(njejednota, lichowanje). Woni maja duchownštw pschi jeho
džēlawosćzi šodpjeracź. Woni maja namolwjecź a napominacź
a wscho dalsche psched wošđerjom pschedštejicžerštw a bo po-
šedženju k rēcžam pschinjecź (§ 15). Wošebje maja tež pola
tych, kiž šu k woczehnjenu pschikšuschni, (šola štaršchich a šór-
mindow, džēlodawarjow a mišctrow) ša to škutkowacź phtacź,
šo by mlodžina šo kšeseczijskžy woczahnyla a na žyrkwinskich
naprawach (na psch. rošrēcžowanjach) džēlšbraka, kaž tež, šo by
šo šwjeczenje njedžele nješahylo se šwētnymi wobštaranjami.

Šeho dla ma šo w ščždym pschedštejicžerštwje wotrijad ša
„šnutškwone naležnosćze“ tworicź, njebylo-li tež hewak (kaž we
njeršchich wobadach) žanyh druhich wotrijadow trjeba. Šak ma
šo šadžewacź, šo tute nadawški jenož na papjerje štejo nje-
štnu. Špomniło je šo hižo na to, šo pschi aktivnym a passivnym
w o l e n j u kšeseczijske šadžerženje tych, kiž wola a šo wu-
šwoleja, žyle wažnje do praščenja pschidže.

Šež pjenježneho (finanzneho) šarjadowanja to
kšeseczijske šobu nuts rēczi. Wobada ma (§ 38) wschē na-
prawny čžinicź, kiž šu trēbne (ša šđerženje a špēchowanje žyrkwins-
škeho žiwjenja, wošebje tež ša šamēry kšeseczijskeje lubosćze
k bližšchemu, kaž ša nabožne rošwucžowanje džēčzi, hdžēž šu jenož
„šwētnē“ šchule atd.) a wotroščazajeje mlodžiny a ša hajenje mlod-
žiny. Wona ma šebi ša nadawški ščžinicź, tež šwonkach jejnyh
mješow šamēry šodpjeracź, kiž lubosćzi k bližšchemu a k šđerženju
a rošpschecžeranju ewangelia šlužža. Wona ma šowšchitkwone
žyrkwinske prošowanje šodpjeracź. Čžim čžēššche budže s bla-
kami, šo šo žyrkwoje, duchowni, šantorjo a žyrkwinskžy šlužžob-
nizy w pschihodže finansnje šđerža, čžim bóle maja žyrkwine
štawy šwoju pschikšuschnosć šnacź, tež šo s dawškidawanjom ša
Bože kraleštw džēlawi wopokšowacź. Šunje s dawanjom šo
pokáže, kajki kšesecžan a wobadnik ščto je. Wopak je, hdž by
wobada a šastupjerštw mēnili, šo dšrbi šo jenož na wscho luto-
wacź, a šo dšrbja šo wschē wudawški šapowjedžicź, kiž bóle du-
chowne kšeseczijske šamēry nastupaja, kaž ša štwarjenje wobad-

nych, towarštvovych rumov, sa podpjeranje kšesecijianskich towarštvov, sa wotwobrocenje zyrkwinskich nufow tež swonkach domjazeje wošady. Staž tamna khuda wudowa hwojeje šcherpatzy do Božeho kšheca položi, tač ma wošada tež sa pomšchitkowne potrebnosće wopory pschinjecž — po prawje, niz jenož dobrowólne pschi kollektach. „Wošady maja byč niz jenož po rumje wobnjesowany je sjawnym prawom wuhotowany zylt (Rechtskörper), hdžež ho społoja w zylm s Božimi kšlužbami, s postajenjom duchownych a sastojnikow a s najnušnišimi swonkowym sarjadowanjom psches zyrkwine pschedstejiczeštwow — wona ma niz jenož duchownym a privatnym towarštwom a wošobam tošcho možne druhe pschemostajicž, ale ma wotročž k wopravdžitemu stowarščenju k dželanju we wěrje a lubosčži. Zyrkwiny porjad tač čžč a pucž polaže, so je jeho wošebite wusnamjo, sa kotrež ho mamy jemu džakowacž.

Wošadam je jako bójškim rostlinam, kiž hu s Božej mozy „wošadžane“, tač jich wažnosč, nadawč a pucž k rosrosčženju, k džerženju a pohylženju pokazany. So bychu ho hwojemu stejnišchžu srosčzene wopokasowale. Trěbne je, so ho jejni sastupjerjo a potom jejne žive stawy s tymle napižanym porjadom husežišcho saběraju. Najtrěbnišcho pač, so tón, kiž wšchemu tyeže a žohnowanje milosčži: je spožčži, s wšhoka hwojeho ducha k mozy a žiwjenju dawta.

Zyrkej a stat.

Sa našchu saksku krajnu zyrkej je tutón tydžer do reformaziskeho hwojedenja jedyn wošebje wažny. Synoda wuradžuje wo jenym sakonju, kotryž je sa našchu saksku zyrkej s wulkej, s jara wulkej wažnosčju: je to wustawa našheje zyrkwje. Je čžežto, tu hižo džerža něščto wo tutej wězy rosprawjecž, dokelž dyrbinym nimale tydžer předy hacž našchi čžitarjo kopjeńko nje dželu dostawaju, rospravu pižacž. A nimo teho je ho synoda halle sarždeny pjatk 21. oktobra, sawodnje s wustawu saběrala a je halle džerža pónđzeli dalsche pohedženje mēla a smēje halle w pschichodnych dnjach wo wězy dale jednacž, kotraž je nětkole pschod wobjerčom. Tola něščto sakladne, naž Šserbow wošebje sajimaze a tež hižo tu s džela naspomnjene, móže a dyrbi ho hižo džerža tu sapražacž.

Wšchitke te wažne a rosrižaze prasčjenja wustawy placža žylej sakstej zyrkwje a duž tež jenat nam ewangelskim Šserbam, jene pač — abo chzesch-li dwē — placžitej nam Šserbam wošebje a stej sa naž, sa našche zyrkwinske žiwjenje wažnej, nusnej. A wo tutymaj nje čžitašch w nacžisku ani kłowčžka! Šwojebelaze to runje njeje — a to teho dla niz, dokelž bēchu pschecža Šserbow snate. Je to herbstka superintendentura, abo nadrobnišcho rosprajene: s jednocženje wšchēch šherbsto-němskich abo němsko-herbstkich wošadow do jeneho zyrkwineho wokrježa pod superintendentom, kotryž je Šserb abo herbstkeje rēčže možny, kotryž móže tač Šserbam a Němžam tutych wošadow jenat derje kšžicž. S tym swižuje to dalsche, so mēle ho wšchē tute wošady tež do jeneho zyrkwinskeho wólbnego wokrježa s jednocžicž, tač, so by mjes synodalami noweje synody pschezo byč mohł snajmjeńšcha jedyn Šserb.

Jedyn synodala, kotryž pjatk k wustawje rēčžesche, je tež wuprajil, so wobžaruje, so ho njeje w nacžisku na pschecža kšžicž Šserbow džiwalo. Hacž a tač budže wobjerč a potom synoda w tutych dnjach na to džiwacž, hnadž hižo wēmy, hdž nje dželu tute rynchžki čžitam, nadžijamy ho jenož, so synoda hacž k reformaziskemu hwojedenju wo tutej žylej wulžy wažnej naležnosčž wustawy nje doroschudži, ale so ho tutej wězy hišchēze čžaha wostaji, hižo teho dla tež, dokelž bu nacžisk wustawy jenož krotko do

serždenja synody sjawnosčži pschepodaty, tač so tež nam možno njebē, předy tu drobnišcho rosprawjecž.

Ma nami duž je, so my tute hwoje pschecža wuprajamy a sastupujemy. Našhej herbstaj synodalaj k. lic. theol. farat Wrosat a wšchšchi wučer Šancžka to wēšče budžetaj. Me tež herbstka sjawnosčž dyrbi ho s tutej wězy saběracž a ju jako hwoju sastupowacž. A Němžy našchich němsko-herbstkich abo herbstkoněmskich wošadow nješhu s tutym žadanjom pschitrotšeni, woni maja hōbu to žohnowanje wo teho, so žyla wošada praweho, jenicžy pschihodneho sastaranja dostawa.

A dozyla: demokratiski čžah mamy, kotryž kōždemu chže to prawo dacž, kotrež jemu kšžucha, a kotrež teho dla tež ho wošebje saběra s mjeńšchinami (minoritetami). My Šserbja hmy jena tajka mjeńšchina w sakstej krajnej zyrkwje. A nimo teho: tu jedna ho wo wěz, kotraž nam to najšwecžišche kšblo byč dyrbi tu na semi.

Nadžijamy ho, so móžemy, hdž tu sažo wo tutej wězy pižamy, wo tym rosprawjecž, so je synoda pucž namakala, pschecža Šserbow dopjelnicž.

R rosčpom:nanju.

„Jenož jedyn pucž je, na kotrymž pschēndže kač tón jenotliwy tač tež ludy a tač tež našch lud k šbožu: to je to ewangelion wo sjewowenju hnady a žiwjenja, kotrež je w Jesužu Šhrstužu do hwoča teho hrēcha a teje hmyercže sastupiko, so by jer hōbudsžēliho mozy wobnowjenja. So by kšheščaniske smyžlenje a kšheščaniska myšl knježštwow w našchim ludu dobyla, w tym jenicžy je sakložena nadžija jeho pschichoda.“ D. Luthardt.

Bratšja we wěrje! Džeržmy ho teho wusnacža wěrny! Wono čžini křutyč, hwoobodnych, dobyčerškich! Sarždenosčž pač a pschitomny čžah šbēhatej ruzy sdyčujo: „Pšchindž, Šnježe Jesu! Pšchindž bōrny!“ D. Bezzel.

S bliska a s daloka.

— Synoda, kotraž je sčtwórtk, 20. oktobra, snowa se hwojimi wuradžowanjami sapočžala, je namjetej konsistoriuma pschihłowowala, so ewangelska-lutherška zyrkej našheje Saksteje 19. septembra 1922 hwojēcži pomšchitkowny bibliški hwojden. Staž njedawno pižachmy, chzedža to wšchē druhe ewangelske krajne zyrkwje Němskeje tehorunja čžinicž. S tym hwojēcža tola lutherški a Lutherowy jubilej. Šsu ho tola 19. septembra 1922 runje 400 lēt minyle, so wurēdže přenja němska biblija.

— Reformaziski hwojden, kotryž jutše sažo hwojēcžicž hmy — we wšchelakich wošadach s dohom s kermuschu — je wotstata pschipósnaty hwojden. Runje tač je to hišchēze našymst pokutny džer, kotryž 16. novembra hwojēcžimy.

— Š Ameriki. Wērne kłowo pišche jedyn wjetšchi zyrkwinski čžahopiž: „91 000 čžlowjekow, kiž bēchu wčžipni, něščto wohladacž, saplacžichu sa sastupny pjenes 1 631 380 lirow. Chžychu wohladacž, tač Carpentier a Dempsey bokžataj. Ša 616 sekundow bē s tutym hrosnym křiwatnym sawjebelenjom nimo. S tuteje sunumy by jich wjazy hacž 2000 předarjow na žyle lēto mšdu dostacž mohlo. Bychu-li kšheščenjo tač wopornivi byli sa hwojeho Boha kač hwoč sa hwojich bohow, njeby to žaneje zyrkwineje mišy wjazy bylo.“ — Staž to tam w Americy, tač to w podobnym tu pola naž!

Wistowanje. Š. w Š. sa 24. a 25. p. Tr.

Samolwity redaktor: farat Wurgacž w Wošadžach.

Čžišchēž a naklad: Šsmolerjež knižicžišchēžerinja, sap. družštwow s wobmaj. ruf. w Budyšchinje.